

การพัฒนาตัวบ่งชี้บทบาทของผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทย

Development Indicators of Parenting Role in Choosing Career for Thai Students.

เพ็ญภา กุลนภาดล¹Pennapha Koolnaphadol¹¹รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Lecturer, Ed.D. Associate Professor, Department of Research and Applied Psychology,

Faculty of Education, Burapha University

Received: September 28, 2022; Revised: September 29, 2022; Accepted: October 3, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทยโดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้ปกครองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 จาก 6 ภูมิภาคในประเทศไทย จำนวน 1,800 คน โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบวัดบทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทย สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดบทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทย ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะ โดยมีข้อคำถามทั้งหมด 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .372 – .823 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .814 และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่า $\chi^2 = 18.23$, $df = 5$, $p\text{-value} = .00268$; Relative $\chi^2 = 3.64$, $RMSEA = .038$, $GFI = 1.00$, $AGFI = .98$, $RMR = .010$, $SRMR = .015$, $NFI = 1.00$, $IFI = .99$, $CFI = 1.00$, $CN = 1487.21$

คำสำคัญ: บทบาทผู้ปกครอง, การเลือกอาชีพ, นักเรียนไทย

Abstract

This study aimed to study the parenting role in choosing career for Thai Students. The sample was a group of parents of 1,800 secondary 4 students from the region in Thailand. The sample using multi-stage sampling. The research tools were parenting role in choosing career for Thai student's test. The statistical methods used to analyze the research data were mean, standard deviation, and confirm factor analysis. The result found that parenting role in choosing career for Thai student's test consisted of 3 factors; knowledge factor, attitude factor and skills factor, with a total of 30 questions. The instrument used to collect data was a questionnaire which discriminate value between .372 – .823 and reliability ranging was .814. The developed model can explain parenting's role in choosing a career for Thai students and associated with empirical data; $\chi^2 = 18.23$, $df = 5$, $p\text{-value} = .00268$; Relative $\chi^2 =$

3.64, RMSEA = .038, GFI = 1.00, AGFI = .98, RMR = .010, SRMR = .015, NFI = 1.00, IFI = .99, CFI = 1.00 and CN = 1487.21.

Keywords: The parenting roles, Choosing a career, Web Application, Thai students

บทนำ

การลงทุนเพื่อพัฒนามนุษย์เป็นการลงทุนที่ยั่งยืนรูปแบบหนึ่ง เนื่องจากมนุษย์เป็นฟันเฟืองที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศ การเรียนรู้และการพัฒนาบุคคลในการดำเนินชีวิตเป็นประเด็นที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง บุคคลที่สามารถสะสมประสบการณ์ สะสมองค์ความรู้ เสาะแสวงหาและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างต่อเนื่องจะทำให้บุคคลนั้นมีศักยภาพและเป็นอัตรากำลังที่สำคัญของสังคม และประเทศชาติ ในหลายยุคสมัยที่ผ่านมา การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มประชากรวัยต่าง ๆ ดังที่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายในการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ เป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยรุ่นที่เป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกายและจิตใจ การเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปตามพัฒนาการแห่งวัยมีผลต่อกระบวนการคิดและจิตใจของวัยรุ่น (วิริน เคนดี และมนัสนันท์ หัตถศักดิ์, 2564) จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทั้งในด้านการตัดสินใจ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาทั้งในงานและชีวิตอย่างสมดุล เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ การส่งเสริมให้วัยรุ่นได้เข้าใจความถนัดทางการเรียนของตนเอง แล้วเชื่อมโยงกับกลุ่มอาชีพต่าง ๆ จึงถือเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น (อัครา ประเสริฐสิน และวรัญญา รุมแสง, 2562)

การดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จและมีความสุข อาชีพเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคล อาชีพไม่เพียงแต่เป็นที่มาของรายได้ที่ใช้ในการดำรงชีวิตเท่านั้น แต่การประกอบอาชีพยังเป็นการตอบสนองความต้องการส่วนบุคคล การมีชีวิตอยู่ในสังคมทั้งในเรื่องของปัจจัยสี่ ความมั่นคงในชีวิต การบรรลุเป้าหมายและความสำเร็จในชีวิต การที่บุคคลสามารถประกอบอาชีพที่ดี ที่เหมาะสมกับตนเอง จะทำให้บุคคลมีโอกาสที่ดีและมีต้นทุนทางสังคมที่ดีด้วยส่งผลต่อความภาคภูมิใจทั้งต่อตนเอง สังคมและครอบครัว ทำให้ชีวิตมีความหมายเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อบุคคลในการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ (Rosvall et al., 2018) โดยกลุ่มที่มีความสำคัญในการสร้างพื้นฐานอาชีพที่ดี คือผู้ปกครองที่จะต้องมีบทบาทในการส่งเสริมความเจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์สังคมและสติปัญญาของลูก คอยให้ความรัก ความอบอุ่น มั่นคง ปลอดภัย ไม่เปรียบเทียบลูกของตนว่าด้อยกว่าลูกของคนอื่น รวมทั้งการให้เสริมภาพส่วนบุคคล และให้คำแนะนำสั่งสอน โดยเฉพาะในเรื่องของการเลือกอาชีพ การที่วัยรุ่นไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้ อาจเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ เช่น การขาดข้อมูลเกี่ยวกับตนเองทั้งในเรื่องค่านิยม ความสนใจ ทักษะ หรือความถนัดในการทำงาน หรือการประกอบอาชีพ การขาดความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโลกของงาน ชนิด ประเภท ลักษณะการทำงาน รายได้ เป็นต้น หากไม่ได้ขาดข้อมูลดังกล่าวข้างต้น อาจเป็นเพราะความหวาดกลัว หรือความกังวลใจเกี่ยวกับการประกอบอาชีพต่าง ๆ (Guay et al., 2006) นอกจากนี้ครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญต่อการไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพของวัยรุ่นได้ จึงทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการเลือกอาชีพให้กับวัยรุ่น ดังที่ Palos and Drobot (2010) ได้ศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพในวัยรุ่น พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลในการประกอบอาชีพ ได้แก่ ความรู้ ความเชื่อส่วนบุคคล ความพร้อมของผู้ปกครอง การสนับสนุนของผู้ปกครอง ล้วนมีผลต่อกระบวนการเลือกอาชีพ ดังนั้นการดำรงชีวิตอยู่ในสภาพการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นนี้ จำเป็นต้องมีการออกแบบการเรียนรู้และการประเมินแบบใหม่ที่มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในศตวรรษที่ 21 (ภัทราวดี มากมี, 2563) เพื่อให้ผู้ปกครอง

มีเครื่องมือในการวัดและประเมินตนเองที่มีประสิทธิภาพและเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองในการเลือกอาชีพให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

จากเหตุผลและความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทย เพื่อให้ผู้ปกครองเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์การเลือกอาชีพของนักเรียนไทย หากครอบครัวได้รับการพัฒนาในด้านของการมีส่วนร่วมในเรื่องของการตัดสินใจด้านอาชีพ การแนะนำว่างานแต่ละงานมีลักษณะอย่างไร มีความเหมาะสมเพียงพอยังไร ช่วยในการพิจารณาให้แก่นักเรียนวัยรุ่นได้มีแนวทางในการเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเองตามศักยภาพ จะช่วยให้เกิดคุณประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านการเลือกอาชีพอย่างเป็นรูปธรรมที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทย
2. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้บทบาทของผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทย

สมมติฐานการวิจัย

บทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

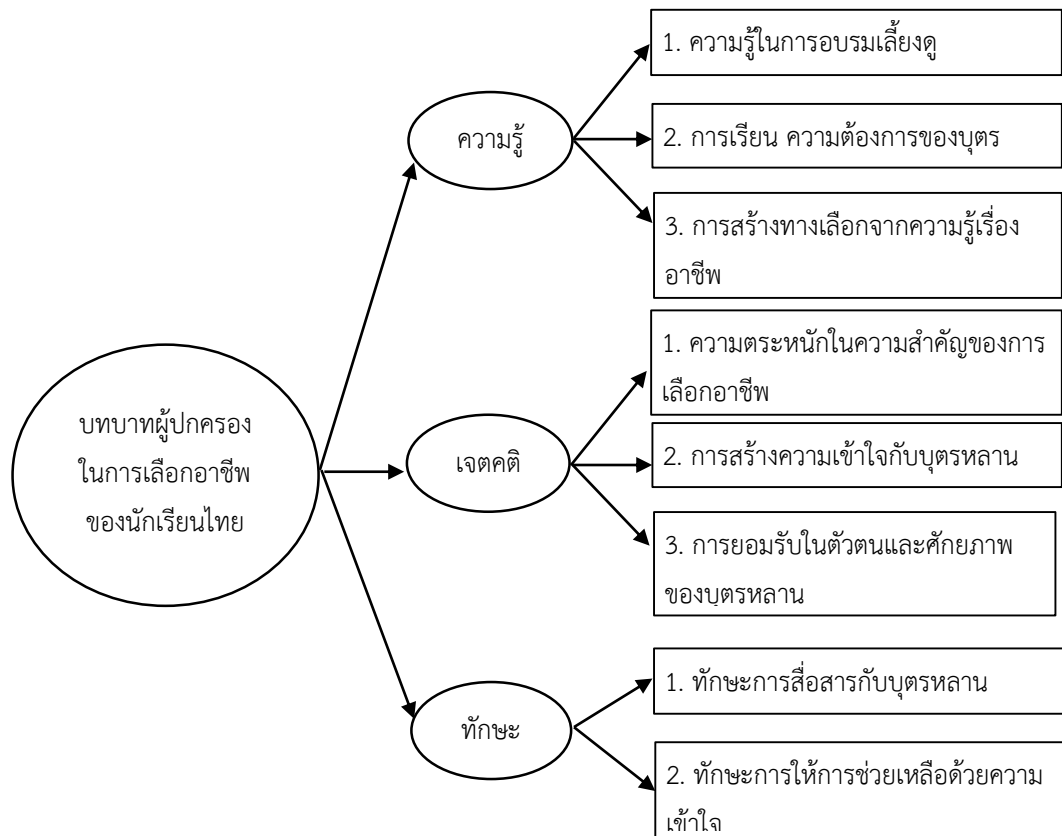
ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้องค์ความรู้และกระบวนการทัศน์ใหม่ทางจิตวิทยาและสังคมศาสตร์ที่ทันสมัย เสริมสร้างสมรรถนะของผู้ปกครองในการเลือกอาชีพให้แก่นักเรียนไทยได้อย่างเหมาะสม พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต
2. หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับสามารถนำองค์ความรู้บทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทยสำหรับผู้ปกครองไปใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม และทำให้เกิดความเข้าใจในระดับการศึกษา ระดับครอบครัว และชุมชน
3. องค์ประกอบบทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทยที่ผู้วิจัยศึกษาจะเป็นเครื่องมือในการทำงานที่สำคัญของพ่อแม่ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนานวัตกรรมที่ทันสมัย ใช้ประโยชน์ได้จริง และสามารถช่วยเหลือครอบครัวให้สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดบทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ในรูปแบบของแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .372 – .823 และแต่ละตัวแปรเชิงประจักษ์มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ อยู่ระหว่าง .614 - .881

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันเสริมสร้างบทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทย มีรายละเอียดดังนี้

1. ทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทผู้ปกครองในการเสริมสร้างความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน โดยเน้นความสำคัญของการศึกษาองค์ประกอบของบทบาทผู้ปกครอง เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนและสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ปกครองและนักวิชาการจาก 6 ภูมิภาค ๆ ละ 10 คน และสังเคราะห์นิยามของบทบาทผู้ปกครองเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน

2. พัฒนาแบบวัดบทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทย โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้ และพัฒนาแบบวัดตามแนวคิดของ Palos and Drobot (2010) รวมไปถึงเนื้อหาเชิงทฤษฎีจิตวิทยา การปรึกษาครอบครัว การสร้างรูปแบบการเรียนรู้ แนวคิดทางการศึกษา แนวคิดทางจิตวิทยา สังคมวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

3. ผู้วิจัยดำเนินการหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการในแต่ละด้านเป็นรายชื่อ และให้คะแนนความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบวัดที่สร้างขึ้น จากนั้นผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8-1.00

4. ผู้วิจัยนำแบบวัดบทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทย ที่ตรวจสอบแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ปกครองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบหาอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ด้วยเทคนิค

การหาค่าสหสัมพันธ์คะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .372 – .823 และตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ด้วยเทคนิคแบบอัลฟา (Cronbach Alpha) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .814 แล้วดำเนินการปรับแก้ข้อคำถามให้มีความเหมาะสมมากที่สุด

5. ผู้วิจัยดำเนินการขอพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ตามรหัสโครงการวิจัย HU 121/2564 ผ่านการรับรองโดยคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2564

6. นำแบบวัดบทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทย ที่ผ่านการหาคุณภาพไปเก็บกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,800 คน เพื่อนำมาใช้แสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

7. ผู้วิจัยดำเนินการคำนวณกลุ่มตัวอย่างและเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนนี้ ดังนี้

7.1 ประชากรที่ใช้ในวัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2 คือ กลุ่มผู้ปกครองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากภูมิภาคในประเทศไทย จำนวน 6 ภาค โดยใช้เกณฑ์ทางภูมิศาสตร์ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

7.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2 คือ กลุ่มผู้ปกครองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากภูมิภาคในประเทศไทย จำนวน 6 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก จำนวน 1,800 คน มีวิธีการได้มา ดังนี้

1) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ โดยอาศัยแนวคิดของ Jöreskog and Sörbom (1996) ที่เสนอว่า การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL กลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ ควรผันแปรไปตามข้อคำถามในอัตรา 20 หน่วย ต่อ 1 ตัวแปร ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 60 ตัวแปร (ข้อคำถาม) กลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำในแต่ละกลุ่มประชากร จึงไม่ควรน้อยกว่า 1,200 หน่วย และเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความครอบคลุมและพิจารณาบนพื้นฐานความเป็นไปได้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,800 คน

2) ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิประเทศไทยออกเป็น 6 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก

3) ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มอย่างง่ายเป็นตัวแทนของแต่ละภาค ภาคละ 1 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ กรุงเทพมหานคร ศรีสะเกษ สงขลา ชลบุรี และเพชรบุรี โดยดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มในสัดส่วนที่เท่ากันได้จำนวนจังหวัดละ 300 คน

8. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,800 คน และดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ขององค์ประกอบบทบาทผู้ปกครองเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทย โดยตรวจสอบด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirm Factor Analysis)

9. ผู้วิจัยดำเนินการสรุปผล อภิปรายผลการวิจัย โดยข้อมูลต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ และการนำเสนอข้อมูลจะเป็นในภาพรวม ทั้งนี้ข้อมูลจะถูกเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีรหัสผ่านของผู้วิจัยเท่านั้น หลังจากที่มีการเผยแพร่งานวิจัย 1 ปี ผู้วิจัยจะดำเนินการทำลายข้อมูลทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลการวิจัยด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นทางสถิติด้วยการทดสอบ Compound Symmetry โดยใช้สถิติ Mauchly's Test of Sphericity และตรวจสอบด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirm Factor Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาบทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทยจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยรายละเอียดดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นกลุ่มผู้ปกครองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากภูมิภาคในประเทศไทย จำนวน 6 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก รวมจำนวน 1,800 คน

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 1,800)

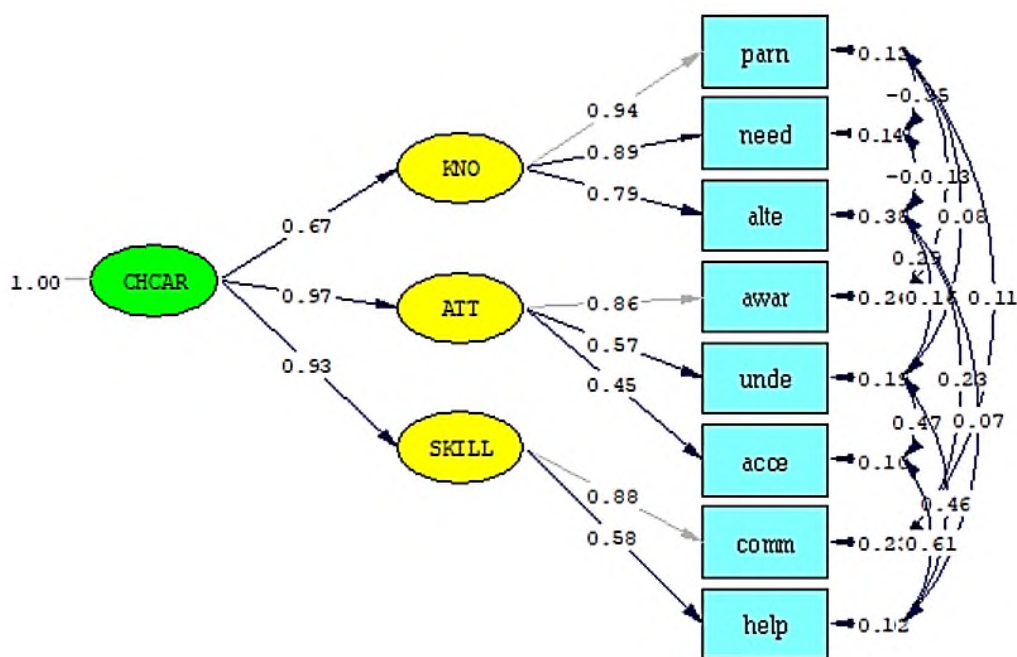
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	411	22.80
หญิง	1,389	77.20
รวม	1,800	100.00
อายุ		
20 – 30 ปี	148	8.20
31 – 40 ปี	652	36.20
41 – 50 ปี	773	42.90
51 – 60 ปี	195	10.80
มากกว่า 60 ปี	32	1.80
รวม	1,800	100.00
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าอนุปริญญา	921	51.20
ปริญญาตรี	456	25.30
ปริญญาโท	139	7.70
สูงกว่าปริญญาโท	8	.40
อนุปริญญา	276	15.30
รวม	1,800	100.00

ตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาขององค์ประกอบบทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 1,389 คน คิดเป็นร้อยละ 77.2 อายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 773 คน คิดเป็นร้อยละ 42.90 ระดับการศึกษาคือ ต่ำกว่าอนุปริญญา จำนวน 921 คน คิดเป็นร้อยละ 51.20

2. ผลการศึกษารolesองค์ประกอบบทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบบทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทย ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 (Secondary Confirm Factor Analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการกระจายตัวของข้อมูล และความสัมพันธ์ของข้อมูล ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างตามสมมุติฐาน พบว่าแบบจำลองสมมุติฐานยังไม่มีผลคลั่งกับ

ข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความกลมกลืน ดังนี้ $\chi^2 = 2138.91$, $df = 17$, $p\text{-value} = 0.00000$; Relative $\chi^2 = 125.81$, $RMSEA = .263$, $GFI = .77$, $AGFI = .51$, $RMR = .15$, $SRMR = .16$, $NFI = .82$, $IFI = .70$, $CFI = .82$, $CN = 29.64$ 07 ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการปรับแก้แบบจำลอง (Adjust Model) พบว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความกลมกลืน ดังนี้ $\chi^2 = 18.23$, $df = 5$, $p\text{-value} = .00268$; Relative $\chi^2 = 3.64$, $RMSEA = .038$, $GFI = 1.00$, $AGFI = .98$, $RMR = .010$, $SRMR = .015$, $NFI = 1.00$, $IFI = .99$, $CFI = 1.00$, $CN = 1487.21$ ดังภาพ 1

Chi-Square=18.23, df=5, P-value=0.00268, RMSEA=0.038

ภาพ 1 ผลการวิเคราะห์แบบจำลององค์ประกอบบทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทยที่ปรับแก้ (Adjust Model) ($n = 1,800$)

ตารางที่ 2 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor Loading Score) แสดงเป็นคะแนนมาตรฐาน (Standardize Score) ขององค์ประกอบบทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทยที่ปรับแก้ (Adjust Model) (n = 1,800)

บทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของ นักเรียนไทย (CHCAR)	Factor Loading (λ)	Error (θ)	t	R ²
ความรู้ (KNO)	.67	.55	16.74	.45
ความรู้ในการอบรมเลี้ยงดู (parn)	.94	.12	-	.88
การเรียนรู้ตามความต้องการของบุตรหลานและ ตนเอง (need)	.89	.14	18.28	.86
การสร้างทางเลือกจากความรู้เรื่องอาชีพ (alte)	.79	.38	14.15	.62
เจตคติ (ATT)	.97	.06	39.97	.94
ความตระหนักในความสำคัญของการเลือกอาชีพ (ATT)	.86	.26	-	.74
การสร้างความเข้าใจกับบุตรหลาน (unde)	.57	.19	12.86	.81
การยอมรับในตัวตนและศักยภาพของบุตรหลาน (acce)	.45	.10	17.86	.90
ทักษะ (SKILL)	.93	.14	38.82	.86
ทักษะการสื่อสารกับบุตรหลาน (comm)	.88	.23	-	.77
ทักษะการให้การช่วยเหลือด้วยความเข้าใจ (help)	.58	.12	10.39	.88
$\chi^2 = 18.23$, df= 5, p-value = .00268 ; Relative $\chi^2 = 3.64$, RMSEA = .038, GFI = 1.00, AGFI = .98, RMR = .010, SRMR= .015, NFI = 1.00, IFI= .99, CFI = 1.00, CN = 1487.21				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 พบว่าแบบจำลององค์ประกอบบทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทย มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนีความกลมกลืน ดังนี้ $\chi^2 = 18.23$, df= 5, p-value = .00268 ; Relative $\chi^2 = 3.64$, RMSEA = .038, GFI = 1.00, AGFI = .98, RMR = .010, SRMR= .015, NFI = 1.00, IFI= .99, CFI = 1.00, CN = 1487.21 ทั้งนี้เพราะว่า $\chi^2 = 18.23$, df= 5, p-value = .00268 ; Relative $\chi^2 = 3.64$ ผ่านเกณฑ์เพราะว่ามีค่าน้อยกว่า 5.00 RMSEA = .038 ผ่านเกณฑ์เพราะว่ามีค่าน้อยกว่า .05 GFI = 1.00 ผ่านเกณฑ์เพราะว่ามีค่ามากกว่า .90 AGFI = .98 ผ่านเกณฑ์เพราะว่ามีค่ามากกว่า .90 RMR = .010 ผ่านเกณฑ์เพราะว่ามีค่าน้อยกว่า .05 SRMR= .015 ผ่านเกณฑ์เพราะว่ามีค่าน้อยกว่า .05 NFI = 1.00 ผ่านเกณฑ์เพราะมีค่ามากกว่า .90 IFI= .99 ผ่านเกณฑ์เพราะว่ามีค่ามากกว่า .90 CFI = 1.00 ผ่านเกณฑ์เพราะว่ามีค่ามากกว่า .90 CN = 1487.21 ผ่านเกณฑ์เพราะว่ามีค่ามากกว่า 200.00 (Joreskog; & Sorbom. 1996) พบการประมาณค่าพารามิเตอร์ในแบบจำลองดังนี้

บทบาทผู้ปกครองเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ บทบาทของผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทย (CHCAR) มี 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ความรู้ (KNO) เจตคติ (ATT) ทักษะ (SKILL) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized Solution) มีค่าอยู่ระหว่าง .67 - .97 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าความคลาดเคลื่อน

มาตรฐาน (Θ) อยู่ระหว่าง .06 - .55 แต่ละตัวแปรสามารถอธิบายความแปรปรวนของบทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทย (CHCAR) (ตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรมีความเชื่อมั่น โดยพิจารณาจากค่า R^2) ได้ระหว่างร้อยละ 45 – 94

ด้านความรู้ (KNO) มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ในการอบรมเลี้ยงดู (parn) การเรียนตามความต้องการของบุตรหลานและตนเอง (need) การสร้างทางเลือกจากความรู้เรื่องอาชีพ (alte) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized Solution) มีค่าอยู่ระหว่าง .79 - .94 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Θ) อยู่ระหว่าง .12 - .38 แต่ละตัวแปรสามารถอธิบายความแปรปรวนของความรู้ (KNO) (ตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรมีความเชื่อมั่น โดยพิจารณาจากค่า R^2) ได้ระหว่างร้อยละ 62 – 88

ด้านเจตคติ (ATT) มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความตระหนักในความสำคัญของการเลือกอาชีพ (ATT) การสร้างความเข้าใจกับบุตรหลาน (unde) การยอมรับในตัวตนและศักยภาพของบุตรหลาน (acce) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized Solution) มีค่าอยู่ระหว่าง .45 - .86 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Θ) อยู่ระหว่าง .10 - .26 แต่ละตัวแปรสามารถอธิบายความแปรปรวนของเจตคติ (ATT) (ตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรมีความเชื่อมั่น โดยพิจารณาจากค่า R^2) ได้ระหว่างร้อยละ 74 – 90

ด้านทักษะ (SKILL) มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ทักษะการสื่อสารกับบุตรหลาน (comm) ทักษะการให้การช่วยเหลือด้วยความเข้าใจ (help) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized Solution) มีค่าอยู่ระหว่าง .58 - .88 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Θ) อยู่ระหว่าง .12 - .23 แต่ละตัวแปรสามารถอธิบายความแปรปรวนของทักษะ (SKILL) (ตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรมีความเชื่อมั่น โดยพิจารณาจากค่า R^2) ได้ระหว่างร้อยละ 77 – 88

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดบทบาทผู้ปกครองเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน เครื่องมือวัดมีลักษณะเป็นมาตรวัดแบบประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัด หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discriminate Power) ด้วยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์คะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item-total correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ด้วยเทคนิคแบบอัลฟา (Cronbach Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .814 แสดงให้เห็นว่า แบบวัดบทบาทผู้ปกครองเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนมีคุณภาพเพียงพอ จากการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่สอง (Secondary Confirmatory Factor Analysis) ผลของการปรับแก้แบบจำลองดังกล่าวพบว่าแบบจำลองที่ได้ทำการปรับแก้ มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยพิจารณาจากค่าสถิติเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ $\chi^2 = 18.23$, $df = 5$, $p\text{-value} = .00268$; Relative $\chi^2 = 3.64$, RMSEA = .038, GFI = 1.00, AGFI = .98, RMR = .010, SRMR = .015, NFI = 1.00, IFI = .99, CFI = 1.00, CN = 1487.21 สอดคล้องกับ Bollen (1989) เสนอแนะว่าค่า Chi-Square / df หากมีค่าน้อยกว่า 5.00 ก็ถือว่าอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ค่า RMSEA ควรมีค่าน้อยกว่า .05 ค่าสถิติที่ได้เท่ากับ .038 ค่า RMR และ SRMR ควรมีค่าน้อยกว่า .05 ค่าสถิติที่ได้เท่ากับ .010 และ .015 ตามลำดับ ค่า CFI, GFI, AGFI ควรมีค่ามากกว่า .90 ค่าสถิติที่ได้เท่ากับ 1.00, 1.00 และ .98 ตามลำดับ ค่า CN ควรมีค่ามากกว่า 200 ค่าสถิติที่ได้เท่ากับ 1487.21 จากค่าสถิติของแบบจำลองที่ปรับแก้แล้วแสดงให้เห็นได้ว่า แบบจำลองที่ปรับแก้แล้ว มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี จึงทำให้ผู้วิจัยยอมรับในความน่าเชื่อถือของค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor Loading Score) ซึ่งเป็นค่าสถิติสำคัญที่อธิบายถึงน้ำหนักของตัวชี้วัดที่เป็นองค์ประกอบของบทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทยทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความรู้

ด้านเจตคติ และด้านทักษะ แสดงให้เห็นว่าชุดข้อคำถามที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ทั้งหมดสามารถนำมาใช้อธิบายบทบาทผู้ปกครองเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนได้

จำนวนองค์ประกอบบทบาทผู้ปกครองเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนที่ค้นพบมีความคงทนต่อการแปรเปลี่ยนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ Whiston & Keller (2004) ที่กล่าวว่า ครอบครัวโดยเฉพาะผู้ปกครองมีผลอย่างมากต่อการพัฒนาอาชีพของลูกวัยรุ่น โดยการวัดว่าผู้ปกครองเห็นด้วยกับเป้าหมายและแรงบันดาลใจในอาชีพการงานของวัยรุ่นหรือไม่ โดยการเลือกอาชีพที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันไม่เป็นเรื่องที่ยาก เพราะต้องอาศัยพ่อแม่ที่มีความรู้เกี่ยวกับอาชีพ มีทัศนคติที่ดีในอาชีพ มีทักษะในการสื่อสารระหว่างกันที่จะพัฒนาอาชีพในเชิงบวก และจากการศึกษาของ Ashby and Schoon (2010) พบว่า ภูมิหลังของผู้ปกครองและแรงบันดาลใจด้านการศึกษาของผู้ปกครองเป็นอิทธิพลสำคัญที่หล่อหลอมการเลือกอาชีพของวัยรุ่น และผู้ปกครองมีส่วนสำคัญในการเตรียมอาชีพของวัยรุ่น (Perry, Liu, & Pabian, 2010) ซึ่งการศึกษาก่อนหน้านี้ได้แสดงให้เห็นว่า พ่อแม่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยให้วัยรุ่นกำหนดเป้าหมายและแรงบันดาลใจในการทำงาน และเป็นศูนย์กลางในการให้ข้อมูลว่าเป้าหมายในอาชีพการงานเหล่านี้จะสำเร็จได้อย่างไร (Tynkkyne, Nurmi, & Salmela-Aro, 2010) ตัวอย่างเช่น Restubog, Florentino และ Garcia (2010) พบว่าการสนับสนุนของผู้ปกครองมีความสำคัญในการมีอิทธิพลต่อความคงอยู่ทางวิชาการ และการสื่อสารระหว่างผู้ปกครองและวัยรุ่นช่วยในการกำหนดเป้าหมายทางอาชีพและการพัฒนากลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเลือกอาชีพของวัยรุ่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. แบบวัดบทบาทผู้ปกครองเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนเป็นเพียงเครื่องมือหนึ่งในการช่วยพัฒนาบทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทยเป็นรายบุคคลเท่านั้นไม่ได้เป็นการชี้ถูกหรือผิดในเรื่องของการเลือกอาชีพของนักเรียน
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้องค์ความรู้ในงานวิจัยบทบาทผู้ปกครองในการเลือกอาชีพของนักเรียนไทยไปต่อยอดในการพัฒนานวัตกรรมสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างทั่วถึงในวงกว้าง เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยพัฒนานวัตกรรมสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูที่ปรึกษาหรือสถานศึกษาในการเสริมสร้างการเลือกอาชีพของนักเรียน เพื่อเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ในการเลือกอาชีพ ตลอดจนรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพในศตวรรษที่ 21
2. ควรมีการวิจัยและพัฒนากระบวนการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ ในรูปแบบดิจิทัลแบบองค์รวมผสมกันทำงานร่วมกันระหว่างนักเรียน ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง นำมาสู่การสร้างนวัตกรรมที่ทำให้ทุกคนสามารถเกิดการเรียนรู้และนำไปใช้งานได้จริง

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่ได้มอบทุนการสนับสนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณ 2564 และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

เอกสารอ้างอิง

- ภัทราวดี มากมี. (2563). การพัฒนาโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันพระดัตถ์ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารการวัดผลการศึกษา*. 37 (102). 138-147.
- วิริน เคนดี และมนัสนันท์ หัตถศักดิ์. (2564). แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการคิดเชิงบวกของนักศึกษาระดับปริญญาตรีวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *วารสารการวัดผลการศึกษา*. 38 (104). 71-82.
- อัสตรา ประเสริฐสิน และวรัญญา รุ่งแสง. (2562). แนวทางการนำผลการวัดความถนัดทางการเรียน มาใช้ในการวางแผนอาชีพ. *วารสารการวัดผลการศึกษา*. 36 (100). 1-15.
- Ashby, J. S., & Schoon, I. (2010). Career success: The role of teenage career aspirations, ambition value and gender in predicting adult social status and earnings. *Journal of Vocational Behavior*. 77 (3). 350–360.
- Guay, F., Ratelle, C. F., Senécal, C., Larose, S., & Deschênes, A. (2006). Distinguishing developmental from chronic career indecision: Self-efficacy, autonomy, and social support. *Journal of career assessment*. 14 (2). 235-251.
- Jöreskog, K.G. & Sörbom, D. (1996). *LISREL 8 User's reference guide*. Chicago: Scientific Software.
- Paloş, R., & Drobot, L. (2010). The impact of family influence on the career choice of adolescents. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2 (2). 3407-3411.
- Perry, J. C., Liu, X., & Pabian, Y. (2010). School engagement as a mediator of academic performance among urban youth: The role of career preparation, parental career support, and teacher support. *The Counseling Psychologist*. 38 (2). 269-295.
- Restubog, S., Florentino, A., & Garcia, P. (2010). The mediating roles of career self-efficacy and career decidedness in the relationship between contextual support and persistence. *Journal of Vocational Behavior*. 77. 186-195.
- Rosvall, P.-Å., Rönnlund, M., & Johansson, M (2018). Young people's career choices in Swedish rural contexts in relation to social codes, migration and resources. *Journal of rural studies*. 60 (3). 43-51.
- Tynkkynen, L., Nurmi, J.-E., & Salmela-Aro, K. (2010). Career goal-related social ties during two educational transitions: Antecedents and consequences. *Journal of Vocational Behavior*. 76 (3). 448–457.